

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ผลทางคลินิกของการบริหารทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยวัณโรคของ
โรงพยาบาลงาว จังหวัดลำปาง

ชื่อผู้เขียน นางสาว ภัทริกา ทศนวิจิตร

เภสัชศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเภสัชกรรมคลินิก

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ศักดิ์ชัย อัญญคุณ	ประธานกรรมการ
	ดร.วิรัตน์ นีวัฒนนันท์	กรรมการ
	นายแพทย์ สุธี วิภาศรีนิมิต	กรรมการ
	เภสัชกร ร้อยเอก อธิศักดิ์ เสียมภักดี	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอัตราการรักษาหายขาดของกลุ่มผู้ป่วยวัณโรคที่ได้รับการบริหารทางเภสัชกรรมและกลุ่มที่ไม่ได้รับการบริหารทางเภสัชกรรมรวมถึงอุบัติการณ์และผลการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ยารักษาวัณโรคของผู้ป่วยวัณโรค โรงพยาบาลงาว จังหวัดลำปาง โดยเภสัชกรได้ให้การบริหารทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยวัณโรค ที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลงาว จังหวัดลำปาง จำนวน 40 คน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2544 จนถึงเดือนเมษายน 2545 ผลปรากฏว่ามีผู้ป่วยรักษาหายขาด 21 คน คิดเป็นร้อยละ 72.41 เปรียบเทียบกับ ผู้ป่วยวัณโรค จำนวน 49 คน ที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลงาว จังหวัดลำปาง ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2543 จนถึงเดือนเมษายน 2544 ซึ่งไม่ได้รับการบริหารทางเภสัชกรรม ผลปรากฏว่า มีผู้ป่วยรักษาหายขาด 14 คน คิดเป็นร้อยละ 45.16 จะเห็นว่าการบริหารทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยวัณโรคทำให้จำนวนผู้ป่วยรักษาหายขาดเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 45.16 เป็น ร้อยละ 72.41 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.003$)

การติดตามการใช้ยารักษาวัณโรคในผู้ป่วยวัณโรค จำนวน 40 ราย ของโรงพยาบาลงาว จังหวัดลำปางในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา พบปัญหาที่เกิดจากการใช้ยาทั้งหมดจำนวน 161 ปัญหา ปัญหาเฉลี่ยในผู้ป่วยแต่ละรายเท่ากับ 4.0 ปัญหา ประเภทของปัญหาเรียงลำดับตามจำนวนครั้งที่พบคือ อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา 59 ครั้ง (ร้อยละ 36.7) อันดับสองคือ การเกิดปฏิกิริยา ระหว่างยา 53 ครั้ง (ร้อยละ 32.9) อันดับสามคือ การไม่ได้รับยาตามแพทย์สั่ง 15 ครั้ง (ร้อยละ 9.3)

และการเลือกใช้ยาไม่เหมาะสม 15 ครั้ง (ร้อยละ 9.3) พบปัญหาการได้รับยาในขนาดต่ำเกินไป 8 ครั้ง (ร้อยละ 5.0) การได้รับยาในขนาดสูงเกินไป 8 ครั้ง (ร้อยละ 5.0) การไม่ได้รับยาบำบัดอาการตามที่ควรจะได้รับ 2 ครั้ง (ร้อยละ 1.2) และ การใช้ยาโดยไม่มีข้อบ่งชี้ 1 ครั้ง (ร้อยละ 0.6) จากปัญหาที่พบ ได้ดำเนินการป้องกันปัญหา จำนวน 33 ครั้ง (ร้อยละ 20.5) แก้ไขปัญหาจำนวน 15 ครั้ง (ร้อยละ 9.3) และ เผื่อระวังติดตามปัญหา จำนวน 113 ครั้ง (ร้อยละ 70.2)

การดำเนินการบริหารทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยวัณโรคตามรูปแบบที่กำหนด สามารถค้นหาปัญหา ดำเนินการป้องกัน แก้ไขปัญหาที่เกิดจากยาได้ครอบคลุม และผู้ป่วยได้รับการรักษาด้วยยาอย่างเหมาะสม ทำให้ผู้ป่วยหายขาดจากวัณโรคมากขึ้น ลดการเป็นผู้แพร่เชื้อวัณโรคให้กับชุมชน จึงสมควรให้การบริหารทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยวัณโรคต่อไปอย่างต่อเนื่อง

Thesis Title   **The Clinical Outcomes of Pharmaceutical Care on Tuberculosis Patients at Ngao Hospital, Lampang province**

Author   **Miss Pattarika Tassanavijitr**

Master of Pharmacy   **Clinical Pharmacy**

Examining Committee	Assoc. Prof. Sakchai Ausayakhun	Chairman
	Dr. Wirat Niwatananun	Member
	Dr. Suthee Wiphasrinimit	Member
	Captain Itthisak Siamphukdee	Member

Abstract

The objectives of this study were to compare the outcomes tuberculosis treatment in patients receiving pharmaceutical care and those not receiving pharmaceutical care and to determine incidence of drug-related problem (DRP) and problem-solving outcomes. The study was conducted at Outpatient Department, Ngao hospital, Lampang province, during June, 2001 to April, 2002. Forty tuberculosis patients, as a study group, received pharmaceutical care in addition to tuberculosis treatment. Control group was 49 tuberculosis patients treated without receiving pharmaceutical care during June, 2000 to April 2001. The patients who received pharmaceutical care showed a favourable result with the cure rate of 72.415% compared to 45.16% in the control group ($P=0.003$).

Over the study period, 161 drug-related problems have been identified in the study group. The average of DRP per case was 4.0. The frequency of DRPs were ranked as follows: adverse drug reaction (59 problems, 36.7%), drug interactions (53 problems, 32.9%), failure to receive prescribed drug (15 problems, 9.3%), improper drug selection (15 problems, 9.3%), too little of correct drug (8 problems, 5.0%), too much of correct drug (8 problems, 5.0%), untreated indication (2 problems, 1.2%) and invalid indication (1 problems, 0.6%). Thirty three DRPs

(20.5%) were preventable. The other fifteen DRPs (9.3%) could be corrected and one hundred and thirteen DRPs (70.2%) needed to be monitored closely.

The Pharmaceutical care in this model can help identifying, preventing and solving DRPs, resulting in appropriate use of drugs and improvement of tuberculosis control. Therefore, the program should be continue.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University